

Za nasza i wasza wolnosc (zie vertaling*)

Het feit dat ook Poolse strijders zich aan het einde van WOII hebben ingezet voor het bevrijden van grote delen van ons land is lange tijd onderbelicht gebleven. Voldoende reden, ook voor Sociëteit Contact, om via foto's, verhalen en militaria de historische kennis daarover eens op te vijzelen.

29 oktober 1944, datum waarop Breda na vier oorlogsjaren bevrijd werd, mag dan inmiddels 80 jaren achter ons liggen, de actualiteit van nu klopt ook op een Activiteitendag als deze aan de poort van alledag. Conclusie: verhalen over de Poolse generaal Stanislaw Maczek en zijn 1^e Pantserdivisie samen met het bezoek aan het Poolse Militaire Ereveld en het Maczek Memorial hebben ertoe bijgedragen dat ons Dagje Breda van woensdag 12 maart memorabel werd.

Dit keer – anders dan gebruikelijk – was gekozen voor een lunch als startpunt van onze maandelijkse activiteit. Ook nu bleek dat het goed kan zijn om eens af te wijken van een vast recept. Bij dergelijke veranderingen is het tevens raadzaam op zoek te gaan naar een geschikt restaurant. En wanneer we mogen afgaan op de reacties aan de verschillende eettafels van Boswachter Liesbosch zat het op dat punt wel goed: hier, een sfeervolle horecagelegenheid met prima keuken en gastvrij personeel. Alvorens de vele aanwezige leden van Contact konden genieten van een keuze uit de lunchkaart en luisteren naar elkaars verhalen mocht voorzitter Louis deze activiteit openen. Zijn woordje omvatte naar goed gebruik de steekwoorden Lief en Leed waarbij hij speciaal aandacht vroeg voor Toos die door problemen met haar gezondheid niet aanwezig kon zijn. Namens de hele Sociëteit werd haar veel sterkte en beterschap toegewenst. De twee onlangs afgetreden bestuursleden werden uitgenodigd voor 'n dinertje in een wat minder officiële setting en dat als dankjewel voor het werk in de afgelopen periode. Het waren allemaal mooie ingrediënten voor een geslaagde lunch en een goed begin van het tweede programmaonderdeel.

* **Voor uw en onze vrijheid.** Met deze wapenspreuk begon de 1e Poolse Pantserdivisie onder leiding van generaal Stanisław Maczek aan de bevrijdingsmissie van West-Europa. Hij en zijn manschappen slaagde erin om na een serie Belgische steden, ook Breda en omgeving te bevrijden. Dit verhaal wordt telkens opnieuw, al vele jaren lang door enthousiaste vrijwilligers verteld aan de bezoekers van Ettensebaan 17a in Breda. Een modern en fraai vormgegeven gebouw het zgn. Mazcek Memorial biedt op deze plek alle ruimte aan een permanente tentoonstelling met plaats voor een informatie- en documentatiecentrum, een Chambre de Reflection en een filmzaal. Zo wordt op een moderne wijze het verhaal van de inzet van de Poolse bevrijders doorverteld.

Die voor velen van ons tamelijk onbekende bladzijde in de geschiedenis van WO II start al direct bij de hoofdingang. Hier geen foto van 'Trees heeft een Canadees', maar het iconische beeld van de Bredase Jeanne van Rijsbergen op 11 november 1944. Met een brede glimlach zit zij achterop een motor (met een Poolse militair als leidsman). Meer dan levensgroot staat dit tafereel afgebeeld op de buitenmuur van het Maczek Memorial. In de betonnen tegels voor diezelfde ingang liggen een reeks metalen schijven. Hierop, de namen van Nederlandse en Belgische plaatsen die zijn bevrijd door de Poolse 1e Pantserdivisie en waarvan de gemeentebesturen een financiële bijdrage leverden aan de realisering van het in 2020 geopende museum. Met de twee gidsen liepen de vele leden van Contact langs de vaste collectie van het Maczek Memorial Breda met natuurlijk het originele generaalsuniform (geschonken door zijn kinderen), maar ook diverse authentieke wapens, persoonlijke bezittingen van militairen en gebruiksvoorwerpen uit de Tweede Wereldoorlog. Buiten, vóór het Pools militair ereveld werd letterlijk stilgestaan bij de ruim 160 graven van de Poolse militairen die tijdens WO II in Nederland zijn gesneuveld. Generaal Stanisław

Maczek overleefde deze bloedige periode. Hij overleed in 1994 op 102-jarige leeftijd; in datzelfde jaar werd hij overeenkomstig zijn wens bij zijn mannen in Breda begraven.

Het Mazcek Memorial biedt een bijzondere tentoonstelling over (vooral) vaak jonge jongens die ver van huis het leven lieten, of in een aantal gevallen daar een nieuw leven startten, compleet met jonge vrouw en babyboomers.

Komende maand staat er in onze verenigingsagenda weer een heel andere activiteit genoteerd: een bezoek aan Van der Ven Autorecycling.

Zoals altijd krijgt u daarover binnenkort alle informatie.

Ook die keer ontmoeten wij elkaar weer graag. Tot ziens.

P.Ch. 12/03